

III

(Pripremni akti)

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

537. PLENARNO ZASJEDANJE EGSO-a, 19.9.2018.–20.9.2018.

Mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o „Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Umjetna inteligencija za Europu”

*(COM(2018) 237 final)**(2018/C 440/08)*Izvjestitelj: **Giuseppe GUERINI**Suizvjestitelj: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Zahtjev za savjetovanje:	Europska komisija, 12.7.2018.
Pravni temelj:	članak 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za jedinstveno tržište, proizvodnju i potrošnju
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	4.9.2018.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	19.9.2018.
Plenarno zasjedanje br.:	537
Rezultat glasovanja (za/protiv/suzdržani):	199/1/2

1. Zaključci i preporuke

1.1. EGSO vjeruje da umjetna inteligencija i postupci automatizacije imaju golemi potencijal za poboljšanje europskog društva u smislu inovacija i pozitivne preobrazbe, ali i da donose znatne izazove, rizike i bojazni. Zbog toga je od ključne važnosti da europske institucije poduzmu brze i sveobuhvatne mjere za razvoj i reguliranje umjetne inteligencije u cijelosti.

1.2. Napredni pristup umjetnoj inteligenciji u Europi treba obuhvaćati nekoliko područja, među kojima su: i) javna i privatna ulaganja u istraživanje i razvoj i u naprednu digitalnu infrastrukturu; ii) provedba novih zakonodavnih pravila ili prilagodba postojećih pravila; iii) razvoj primjerenog znanja i osviještenosti među građanima i potrošačima; iv) namjenski programi osposobljavanja radnika.

1.3. Posebice bi trebalo sustavno prepoznavati i svladavati izazove u vezi s odgovornošću koji se javljaju u kontekstu novih digitalnih tehnologija, i to na međunarodnoj razini, na razini EU-a i na razini država članica. EGSO bi želio blisko surađivati s institucijama EU-a u analizi i evaluaciji svih zakonodavnih akata EU-a koji se tiču odgovornosti, sigurnosti proizvoda i građanske odgovornosti, a iziskuju odgovarajuće promjene.

1.4. EGSO se slaže s ciljem Komunikacije Komisije, odnosno s jačanjem industrijskih i tehnoloških kapaciteta EU-a u svrhu širenja umjetne inteligencije na cijelom unutarnjem tržištu. Napori potrebni za držanje koraka s drugim globalnim akterima tako su veliki da je prijeko potrebna koordinacija među svim instrumentima i financijskim sredstvima dostupnima na europskoj i nacionalnoj razini.

Međutim, vrijednosti i načela EU-a ne smiju se žrtvovati u ime konkurentnosti na svjetskoj razini.

1.5. Što se tiče cilja Komisije o „približavanju umjetne inteligencije svim potencijalnim korisnicima, s naglaskom na malim i srednjim poduzećima”, EGSO smatra da je za suočavanje s izazovom globalne konkurentnosti potrebno što većem broju subjekata osigurati pristup umjetnoj inteligenciji. Stoga je od ključne važnosti da ona bude dostupna svim različitim oblicima poduzeća aktivnima na cijelom europskom jedinstvenom tržištu, uključujući MSP-ove, poljoprivrednike, socijalna poduzeća, zadruga, obrtnike i udruge potrošača.

1.6. Europska komisija i države članice trebale bi surađivati na izradi smjernica o etici umjetne inteligencije te bi u ta nastojanja trebale uključiti sve relevantne javne i privatne dionike. Tim će se smjericama morati obuhvatiti načela transparentnosti u okviru uporabe sustava umjetne inteligencije za zapošljavanje radnika i ocjenu ili kontrolu njihove uspješnosti. Uz etička načela EGSO predlaže da se na europskoj razini izradi jasan, usklađen i obvezan pravni okvir kako bi se na odgovarajući način regulirala umjetna inteligencija i ažurirala postojeća pravila na koja utječe umjetna inteligencija, s posebnim naglaskom na pravilima koja se odnose na odgovornost proizvođača i zaštitu potrošača. EGSO bi želio blisko surađivati s institucijama EU-a u analizi i evaluaciji mjerodavnog zakonodavstva EU-a, u kojem će zbog razvoja umjetne inteligencije u budućnosti biti potrebne izmjene.

1.6.1. Europska komisija morat će provesti i pomnu evaluaciju učinaka umjetne inteligencije na tržište rada. Tim se ispitivanjem u obzir moraju uzeti moguća zamjena nekih radnika elektroničkim uređajima ili robotima i činjenica da će se određene funkcije, iako neće biti u potpunosti automatizirane, zbog novih tehnologija korjenito izmijeniti.

1.7. Zbog toga EGSO preporučuje da navedena želja da „nitko ne bude zapostavljen” ne ostane tek prijedlog ili poziv, nego da se pretoči u konkretne činjenice.

1.8. Važno je naglasiti ulogu edukacijskih programa osposobljavanja u zaštiti europskih radnika koji rade u okruženju koje se stubokom mijenja postupnim širenjem umjetne inteligencije. Građani Europe trebali bi imati pristup odgovarajućim informacijama koje će im omogućiti da budu odgovorni i informirani korisnici uređaja i aplikacija dostupnih zahvaljujući brzom tehnološkom razvoju.

1.9. U slučajevima u kojima nove mjere javnim upravama omogućuju uporabu tehnologije za donošenje organizacijskih odluka i brže odlučivanje bit će potrebno riješiti pitanje stvarne pravne odgovornosti za te odluke unutar jasnog pravnog okvira kojim se jamči potpuna odgovornost uprave prema građanima.

1.10. Posebnu pozornost valja posvetiti ulozi organizacija civilnog društva i socijalne ekonomije u povećanju aktivnog sudjelovanja građana u gospodarskim i socijalnim procesima kojima će se zbog umjetne inteligencije povećati sudjelovanje u našem društvu. Organizacije civilnog društva i socijalna poduzeća mogu imati važnu ulogu u poticanju razumijevanja i prihvaćanja tehnologija među pojedincima, osobito putem mehanizama suradnje kojima se omogućuje sudjelovanje građana u trenutačnoj digitalnoj preobrazbi.

1.11. Tehnološka revolucija koja je u tijeku ne može se i ne smije provoditi bez znatnog i aktivnog uključivanja radnika, potrošača i socijalnih organizacija, a tekuća tehnološka kretanja moraju se usmjeriti na način da se njima omogući veće i odgovornije sudjelovanje potpuno informiranih građana. Zbog toga EGSO preporučuje da Europska komisija prilikom uspostave Europskog saveza za umjetnu inteligenciju u obzir uzme potrebu da se za različite dionike koji predstavljaju europske građane, uključujući predstavnike radnika, koji će morati surađivati s pametnim strojevima ustanovi uključiva i reprezentativna platforma koja bi obuhvaćala razne struke⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Vidjeti usvojeno mišljenje EGSO-a INT/845 – „Predviđanje posljedica umjetne inteligencije na radna mjesta radi osiguravanja pravedne tranzicije” (samoinicijativno mišljenje), izvjestiteljica: Salis-Madinier (vidjeti stranicu 1 ovoga Službenog lista).

2. Opće napomene

2.1. Digitalni uređaji i strojevi za učenje velikih razmjera svakodnevno povećavaju sposobnost algoritama za rad s golemim količinama podataka, a ta će se sposobnost vjerojatno dodatno povećati u budućnosti zbog „neuronskih mreža” (koje se već koriste u, primjerice, pametnim telefonima za vizualno prepoznavanje predmeta, lica i slika).

2.2. Ta kretanja mijenjaju tradicionalni način „učenja” koji su strojevi umjetne inteligencije dosad upotrebljavali s obzirom na to da oni više nisu ograničeni na učenje izvođenjem pravila iz podataka, nego također razvijaju fleksibilnu i prilagodljivu sposobnost učenja. Time će se povećati sposobnost umjetne inteligencije za učenje i djelovanje u stvarnom svijetu.

2.3. S obzirom na vrlo brze tehnološke promjene koje su upravo u tijeku, sad je od ključne važnosti da Europska komisija i države članice surađuju na provedbi detaljnog ispitivanja novih izazova koje donosi brz razvoj umjetne inteligencije te da u taj proces uključe sve relevantne javne i privatne dionike ne ugrožavajući pritom mogućnosti za napredak i tehnološki razvoj.

2.4. Komunikacijom Komisije COM(2018) 237 nastoje se ojačati industrijski i tehnološki kapaciteti EU-a i potaknuti širenje umjetne inteligencije u cijelom europskom gospodarstvu, i u privatnom sektoru i u javnoj upravi. Kako je već naveo u jednom samoinicijativnom mišljenju ⁽²⁾, EGSO podupire inicijativu Komisije, koja je u Komunikaciju u biti ugradila brojne ranije prijedloge Odbora; međutim, EGSO također potiče Komisiju na žurno i odlučno djelovanje.

2.5. Usvajanje djelotvornog europskog pristupa umjetnoj inteligenciji obuhvaća poticanje znatnih ulaganja u istraživanje i inovacije, uključujući digitalnu infrastrukturu, koji su nužni kako bismo se pripremili za velike socioekonomske izazove koje će napredak u novim tehnologijama donijeti europskom društvu i tržištima tijekom narednih godina.

2.6. Europska komisija i države članice trebale bi surađivati na izradi smjernica o etici umjetne inteligencije te bi u taj proces trebale uključiti sve relevantne javne i privatne dionike.

2.7. Istodobno je na europskoj razini potrebno usvojiti harmonizirani pravni okvir, usklađen s Poveljom EU-a o temeljnim pravima i načelima ugrađenima u Ugovore o EU-u. Taj novi regulatorni okvir trebao bi sadržavati precizna pravila za suočavanje s rizicima koje podrazumijeva strojno učenje, kao što su tržišna netransparentnost, nepostojanje tržišnog natjecanja, diskriminacija, nepoštene poslovne prakse, prijetnje kibersigurnosti i sigurnost proizvoda.

Regulatorne zaštitne mjere trebale bi biti osobito stroge u situacijama u kojima se podaci potrebni za rad sustava umjetne inteligencije automatski preuzimaju tijekom uporabe elektroničkih uređaja i računala.

2.8. EGSO navodi da se u Radnom dokumentu službi Komisije SWD(2018) 137 final priloženom Komunikaciji Komisije na odgovarajući način analiziraju implikacije umjetne inteligencije za zakonodavstvo EU-a i utvrđuju izazovi u vezi s odgovornošću koji se javljaju u kontekstu novih digitalnih tehnologija.

2.9. Nadalje, bit će potrebni sveobuhvatni akcijski planovi kako bi se postiglo sljedeće: i) podržala modernizacija sustava obrazovanja i osposobljavanja poticanjem novih vještina koje će zahtijevati tržište rada budućnosti; ii) zajamčila visoka razina zaštite građana i radnika u pogledu očekivanih izazova ⁽³⁾.

2.10. EGSO potiče Komisiju da brzo poduzme daljnje mjere u pogledu regulacije i poticanja ulaganja: trenutačni brzi tempo promjena zahtijeva brzu prilagodbu.

⁽²⁾ INT/806 od 31. svibnja 2017. – „Umjetna inteligencija – posljedice umjetne inteligencije na jedinstveno (digitalno) tržište, proizvodnju, potrošnju, zapošljavanje i društvo” (SL C 288, 31.8.2017., str. 1.).

⁽³⁾ Usvojeno mišljenje EGSO-a SOC/578 – „Upravljanje prijelazom na digitalno tržište rada” (SL C 367, 10.10.2018., str. 15.).

3. Prijedlog Europske komisije: Europska potpora umjetnoj inteligenciji i ulaganja na tom području

3.1. Komisija u svojoj komunikaciji najavljuje da će pružiti potporu širenju umjetne inteligencije u osnovnom istraživanju i industrijskoj primjeni. U tom pogledu EGSO naglašava važnost uključivanja svih vrsta aktera u taj proces, uključujući MSP-ove, uslužna poduzeća, socijalna poduzeća, poljoprivrednike, zadruge, udruge potrošača i udruge starijih osoba.

3.2. Što se tiče cilja Komisije o „približavanju umjetne inteligencije svim potencijalnim korisnicima, s naglaskom na malim i srednjim poduzećima”, EGSO smatra da je za suočavanje s izazovom globalne konkurentnosti potrebno što većem broju subjekata osigurati pristup umjetnoj inteligenciji. Uz ono što Komisija već ima u planu u pogledu razvoja „platforme umjetne inteligencije na zahtjev”, također je važno uspostaviti odgovarajuće oblike uključivanja različitih dionika i savjetovanja s njima, uključujući MSP-ove, mreže socijalne ekonomije i organizacije civilnog društva (pri čemu potonje imaju ključnu ulogu u uključivanju europskih građana na informiran i aktivan način).

3.3. Komisija je najavila da će pružiti potporu inovacijama koje se temelje na umjetnoj inteligenciji u okviru pilot-projekta koji je pokrenulo Europsko vijeće za inovacije, a koji ima proračun od 2,7 milijarde EUR za razdoblje između 2018. i 2020.

3.4. EGSO vjeruje da ta inicijativa može biti korisna za razvoj umjetne inteligencije, ali istodobno naglašava da bi se u financiranju istraživanja trebalo brzo prijeći iz faze eksperimentiranja u strukturnu fazu. Također je važno da Komisija potakne različite istraživačke centre smještene u raznim državama članicama da na europskoj razini razviju mrežu za suradnju u području umjetne inteligencije.

3.5. EGSO primjećuje da Komisija namjerava povećati ulaganja u umjetnu inteligenciju u okviru programa Obzor 2020. na oko 1,5 milijarde EUR do kraja 2020. Kada bi se brzo prihvatio u trenutačnim javno-privatnim partnerstvima, taj bi pristup mogao dovesti do stvaranja daljnjih 2,5 milijardi EUR ulaganja tijekom dvije godine. Jednak se pristup mora usvojiti i u budućem okvirnom programu Obzor Europa.

3.6. Gledano iz druge perspektive, dobar je znak da su Europska komisija i Europski fond za strateška ulaganja, koji bi trebao imati središnju upravljačku ulogu u pružanju potpore razvoju umjetne inteligencije u EU-u, pokrenuli program Venture EU, fond poduzetničkog kapitala vrijedan 2,1 milijardu EUR u svrhu poticanja ulaganja u inovativna poduzeća diljem Europe.

3.7. Međutim, naponi potrebni za držanje koraka s drugim globalnim akterima tako su veliki da su prijeko potrebne koordinacija i sinergija među svim instrumentima i financijskim sredstvima dostupnima na europskoj i nacionalnoj razini. Jasno je da je za natjecanje s Kinom i SAD-om u području umjetne inteligencije potrebno da svi javni i privatni dionici koji djeluju na europskoj razini ujedine snage kako bi EU imao vodeću ulogu na svjetskoj razini.

3.8. Kako bi se na isplativi način postigla konkurentnost EU-a u pogledu umjetne inteligencije, također će biti važno uložiti primjerena sredstva u prikladni IT softver, hardver i digitalnu infrastrukturu kojima se može zajamčiti vjerodostojna uloga EU-a.

3.9. U okviru ulaganja u umjetnu inteligenciju treba uzeti u obzir činjenicu da su europska poduzeća osobito jaka na područjima automatizacije i robotike. Ti bi se sektori, koji su dio umjetne inteligencije u širem smislu, mogli pokazati uistinu važnima u osiguravanju značajne globalne uloge EU-a u vezi s aktualnim tehnološkim razvojem te stoga zaslužuju posebnu pozornost.

4. Umjetna inteligencija i njezin utjecaj na građane i radnike

4.1. Neosporno je da se umjetna inteligencija razvija vrlo brzim tempom. Stoga europske institucije prilikom procjene učinka svake regulatorne mjere o umjetnoj inteligenciji moraju usvojiti multidisciplinarni pristup kojim se uzimaju u obzir administrativni, pravni i gospodarski, ali i antropološki, psihološki, sociološki i tehnički aspekti.

4.2. Kako bi se poduprle te inovacije, a prije svega kako bi ih se usmjerilo prema osiguravanju toga da ljudska bića i dalje budu u središtu pozornosti, važno je da Europska unija djeluje u cilju postizanja visokog stupnja tehnološke konkurentnosti, a da se pritom ne zanemare bitni etički, socijalni i ljudski aspekti.

4.3. EGSO stoga smatra da je ključno: i) privatnost pojedinaca i odgovornu obradu njihovih podataka urediti odgovarajućim zakonodavstvom, kao što je stvarna provedba nove Opće uredbe o zaštiti podataka, koja će se po potrebi morati neprestano ažurirati kako bi pratila brz razvoj umjetne inteligencije; ii) evaluirati važne dijelove primjenjivog zakonodavstva EU-a te ih po potrebi prilagoditi novim scenarijima uzrokovanim umjetnom inteligencijom; iii) razviti kompetencije i vještine potrebne građanima, upravama i europskim poduzećima kako bi zaista imali koristi od prednosti koje nudi umjetna inteligencija.

4.4. Kao polazište za analizu koju treba provesti vrijedi napomenuti da se umjetna inteligencija temelji na uporabi i obradi velikih količina podataka, na kojima se zasnivaju sve aplikacije utemeljene na novim tehnologijama. S obzirom na to, glavni izazov s kojim se susreće europski regulator odnosi se na uspostavu transparentnog i reguliranog pristupa podacima krajnjih korisnika.

4.5. Što je bolja kvaliteta obrađenih podataka, to je veća točnost i učinkovitost sustava umjetne inteligencije. Međutim, ne smije se zaboraviti da se podaci koji se odnose na pojedince moraju zakonito pribaviti i upotrebljavati na načine s kojima su upoznate osobe na koje se ti podaci izravno odnose kako bi se osigurala uporaba osobnih podataka u unaprijed utvrđene i transparentne svrhe za koje je korisnik prethodno dao odgovarajuću i informiranu privolu.

4.6. Vrijedi napomenuti da se u cilju zaštite krajnjih potrošača nekoliko važnih dijelova europskog zakonodavstva, na primjer ono koje se odnosi na oglašavanje na internetu, nepoštene trgovinske prakse, sigurnost proizvoda i odgovornost, prava potrošača, nepoštene ugovorne uvjete, prodaju i jamstva, osiguranje i isticanje cijena, možda treba izmijeniti i na odgovarajući način prilagoditi novim scenarijima potaknutima širom i naprednijom uporabom umjetne inteligencije.

4.7. Odlučujuće pitanje sigurnosti proizvoda i odgovornosti Komisija na odgovarajući način uzima u obzir u svom radnom dokumentu SWD(2018) 137 final analizirajući studije slučaja i utvrđujući popis dijelova zakonodavstva EU-a koje je potrebno dodatno analizirati i evaluirati. EGSO u potpunosti potiče Komisiju da nastavi s radom na tom području te je spreman dati svoj doprinos u tom pogledu.

4.8. Važno je istaknuti ulogu kulturnog, obrazovnog i akademskog osposobljavanja s jedne strane te odgovarajućeg informiranja javnosti s druge kako bi se zaštitila prava europskih građana u odnosu na napredak umjetne inteligencije. Osobito je važno osigurati transparentno i ispravno upravljanje algoritmima umjetne inteligencije i bazama podataka koje oni upotrebljavaju.

4.9. Stoga je ključno da se europskim građanima pruži odgovarajuće osposobljavanje, kao i jasne i razumljive informacije, što će im omogućiti da budu odgovorni i informirani korisnici uređaja i aplikacija dostupnih zbog brzog tehnološkog razvoja koji je u tijeku i postaje sve rašireniji na svim razinama.

4.10. U svjetlu svih tih zahtjeva EU i države članice moraju ponuditi jasna i djelotvorna rješenja, i to promicanjem modernog obrazovnog sustava i neprestanim proširenjem cjeloživotnog osposobljavanja na tržištu rada i u civilnom društvu.

4.11. Europska komisija morat će provesti pomnu evaluaciju učinaka umjetne inteligencije na tržište rada. To predstavlja glavnu zabrinutost za mnoge europske radnike koji već dugo rade, ali su i dalje daleko od mirovine, a koji na promjene koje se događaju gledaju s nepovjerenjem i strahom. Tim se ispitivanjem u obzir moraju uzeti moguća zamjena nekih radnika elektroničkim uređajima ili robotima i činjenica da će se određene funkcije, iako neće biti u potpunosti automatizirane, zbog novih tehnologija korjenito izmijeniti. Ispitivanje i evaluacija stoga se trebaju usmjeriti na neizbježne i očekivane promjene proizvodnih linija, ali i na preoblikovanje organizacijskih procesa i poslovnih ciljeva nakon primjerenog socijalnog dijaloga s radnicima.

4.12. U određenim situacijama, primjerice u onima do kojih dolazi i dolazilo je u vezi s mnogim drugim tehnologijama, bit će preporučljivo testirati umjetnu inteligenciju u fazama i uzastopnim stupnjevima prilagodbe prije potpune primjene kako bi se uključenim osobama omogućilo da se osjećaju sigurno u pogledu novih tehnologija, uključujući s pomoću odgovarajućeg osposobljavanja, te kako bi se ispravile moguće pogreške u prilagodbi tijekom tog procesa⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ Vidjeti usvojeno mišljenje EGSO-a INT/845 – „Predviđanje posljedica umjetne inteligencije na radna mjesta radi osiguravanja pravedne tranzicije” (samoinicijativno mišljenje), izvjestiteljica: Salis-Madinier (vidjeti stranicu 1 ovoga Službenog lista).

4.13. Uvođenje novih tehnologija u poduzeća zahtijeva socijalni dijalog između različitih uključenih partnera. U tom će pogledu biti potrebno stalno informirati organizacije radnika i sindikate te se savjetovati s njima.

5. Umjetna inteligencija, javna uprava i civilno društvo

5.1. Umjetna inteligencija tehnološka je i socijalna inovacija koja može iz temelja preobraziti cijelo društvo te unaprijediti javni sektor i odnos između građana i javne uprave. Mogućnosti koje pruža umjetna inteligencija mogle bi povećati administrativnu učinkovitost i zadovoljstvo građana uslugama koje im pruža javna uprava te učinkovitim funkcioniranjem te uprave.

5.2. Kako bi se postigli ti ciljevi, ključno je da i državni službenici budu spremni suočiti se s promjenama i izazovima koje će umjetna inteligencija donijeti europskom društvu. Poslodavci u javnom sektoru i čelnici u javnim upravama, uz nastavnike, predavače i sveučilišno osoblje, moraju biti sposobni u cijelosti razumjeti fenomen umjetne inteligencije i moći odlučiti koje nove alate uvesti u upravne postupke.

5.3. Uvođenje umjetne inteligencije u javni i privatni sektor zahtijeva osmišljavanje postupaka kojima se potiče korisničko razumijevanje i prihvaćanje tehnologija, i to s pomoću mehanizama suradnje koji građanima omogućuju da, po mogućnosti kroz participativne sustave upravljanja, doprinose razvoju tehnologija utemeljenih na umjetnoj inteligenciji.

5.4. Kako bi se postigli značajni rezultati na tom području, moglo bi biti korisno razvijati sve pouzdanije načine suradnje i partnerstva između javnog i privatnog sektora usmjerene na iskorištavanje mogućnosti koje proizlaze iz tehnoloških aplikacija, umjetne inteligencije i robotike.

5.5. Javne se uprave suočavaju s posebno velikim izazovom u pravnom smislu i u smislu legitimnosti jer će trebati postići pravu ravnotežu između javnih interesa (uključujući provedbu javnih ovlasti) i pojedinačnih interesa (konkretno izražavanje slobode pojedinca). S tim u vezi, primjerice, uporaba umjetne inteligencije u javnim upravama iziskivat će da se načelo transparentnosti i objavljivanje administrativnih dokumenata usklade sa zaštitom osobnih podataka i pravom pojedinca na privatnost unutar jasnog i određenog regulatornog okvira.

5.6. U slučajevima u kojima nove mjere javnim upravama omogućuju uporabu tehnologije za donošenje organizacijskih odluka i brže odlučivanje – kao što su odabir izvođača putem natječaja, upravljanje listom čekanja za određene usluge ili zapošljavanje u javnoj upravi – bit će potrebno riješiti pitanje stvarne pravne odgovornosti za te odluke unutar jasnog pravnog okvira kojim se jamči potpuna odgovornost uprave prema građanima.

5.7. Organizacije civilnog društva i socijalna poduzeća imaju važnu ulogu u poticanju razumijevanja i prihvaćanja tehnologija među pojedincima, osobito putem mehanizama suradnje kojima se omogućuje uključivanje u procese digitalne preobrazbe. U tom je kontekstu važna mogućnost stvaranja participativnih sustava upravljanja, primjerice u kooperativnom obliku, za te instrumente, počevši s digitalnim platformama koje se već upotrebljavaju za strukturiranje novih oblika gospodarskih odnosa u upravljanju radom.

5.8. Upravna tijela zadužena za mehanizme praćenja tržišta trebala bi raspolagati stručnim znanjem i ovlastima za zaštitu poštenog tržišnog natjecanja, prava potrošača te sigurnosti i prava zaposlenika. Za reviziju algoritama trebala bi biti zadužena javna ili neovisna tijela. Istodobno, poduzeća bi trebala uvesti djelotvorne mehanizme za reviziju načina na koji umjetna inteligencija upotrebljava podatke.

Bruxelles, 19. rujna 2018.

*Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora*
Luca JAHIER